

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOOLD

Hvem er hyrde for menigheten? / Et ekklesiologisk memento / Kirkens familievern (KF)! / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

- 4. søndag etter pinse – Birger Henrik Fossum
- 5. søndag etter pinse – Sjur Isaksen

Det er vanskelig å forsvare den form for «paternalistisk» preste-tjeneste og sjelesorg som tidligere tider ikke problematiserte

Hvem er hyrde for menigheten?

Nå etter påske dukker det opp i tekstene for 2. søndag etter påske, og etter 2. rekkes tekster var det Peters kall til å være hyrde for menigheten som var hovedtekst for søndagen. Denne teksten har, som Brita Hardeberg pekte på i sin tekstgjennomgåelse, vært brukt som belegg for en embedsteologi, en pavelære og et

prestesyn der presten er hyrden og menigheten er sauene. I sjelesorgsfaglig litteratur brukes begrepet hyrde som et viktig begrep for å beskrive sjelesorgerens rolle. Men det pastorale lederskap, hva er egentlig det?

I våre dager er det ikke så lett å beskrive presten som hyrde. Indirekte betyr det at

menigheten er sauer. Det var en tid da presten var foran i utdanning og hadde en posisjon som mennesker måtte bøye seg for. I dag er det annerledes, og det gjør det vanskelig å forsvare den form for «paternalistisk» prestedtjeneste og sjelesorg som tidligere tider ikke problematiserte. Den paternalistiske sjelesorgen står i fare for å gjøre mennesker avhengige. Noen kan ha behov for det i en periode, men målet er selvstendighet og ansvarlighet.

Hyrden definerer seg gjerne som den som går foran. I alle fall opplever han sånn av mange menighetslemmer. Ofte har begrepet blitt satt sammen med det å være tjener, ikke minst ut fra teksten i Joh 21. Men en tjener som går foran og leder som en hyrde, kan

ure seg selv og tro at han gjør ting for menigheten, mens han kanskje også dekker egne ubevisste behov, i retning av å være betydningsfull og ha en posisjon både som leder og hjelper. Skal egentlig en hyrde alltid gå foran sauene? Hvordan kan han da se hvem det er som blir borte underveis? Er det ikke like viktig å gå bak og sørge for at alle blir med? Støtte de som strever med å holde følge og lete opp de som blir borte underveis? Eller er kanskje det å gå bak og dytte på også en dårlig metafor? Assosiasjonene våre er forskjellige. De er langt fra entydige og enkle og trenger at vi reflekterer over det og snakker om det.

«Hyrdene» slik som de fremstod i forrige århundre, er ikke lenger et uproblematisk ideal for forkynnere og ledere. Nå handler det om samarbeid og samarbeid. Men vi ser samtidig at mange i vår tid nettopp søker de sterke lederne. Mange, ikke minst karismatiske menigheter, legger stor vekt på et sterkt lederskap, begrunnet bl.a ut fra et hyrdemotiv. Kanskje blir noe av vår tids utydelighet og krav om autonomi og individuelt ansvar for vanskelig for en del mennesker. Og så søker en til menigheter med sterke pastorer. Men det autoritære gjør mennesker avhengige av andre og kan ikke være noe mål for et lederskap i en menighet i dag.

Hva slags hyrder vil være gode hyrder for menighetene våre?

Vi trenger å gjenvinne hyrdebegrepet. Men

skal vi vinne det tilbake, må vi også våge å ta et oppgjør med usunn bruk. Skal vi gjenvinne begrepet, må vi gå tilbake til Jesus og se hvordan han forsvarte de svake overfor dem som hadde status og makt i samfunnet. De han ledet, fant trøst og hjelp og ikke minst selvspekt i møte med Jesus. Jesus hersket ikke, men ga sitt liv for sauene.

I ordinasjonsritualet lyder utfordringen fra 1. Pet. 5: «Vær hyrder for den Guds hjord som dere har hos dere!» Til prestedtjenesten hører

en hyrdefunksjon. Men jeg skulle ønske vi kunne få en dialog som handler om hva det innebærer i dag. Kanskje kan vi også løsrive hyrdebegrepet mer, slik at det ikke tilhører presten alene. Det finnes også andre, ansatte

og frivillige som kan ha hyrdefunksjoner i menigheten. Hva med diakon og kateket for eksempel? Det må være et mål å hindre det usunne hierarkiske i presterollen. Dessuten ville det være godt om presten kunne slippe den krevende og ensomme posisjon det er å alltid skulle stå alene og representere «hyrden». Går det an å samtale om hva det innebærer å være hyrde, hva det er og hva det ikke er? Og om hvem som skal være hyrde, om flere kan ha rollen, eller om en fremdeles tenker slik at det er presten som er den egentlige hyrde i menighetene, og alt annet vil være mangel på troskap mot tradisjonen og mot Bibelen? Når det er så utydelig hva det vil si å være hyrde i dag, kan en både gå i den grøften der en blir usynlig sammen med alle de andre, eller en kan stå opp og være pastor i den gamle hierarkiske tradisjon. Vi trenger en dialog om dette, slik at både de nevnte problemstillinger og andre, viktige sider ved hyrdebegrepet kan bli drøftet og arbeidet videre med.

Vi trenger å gjenvinne hyrdebegrepet. Men skal vi vinne det tilbake, må vi også våge å ta et oppgjør med usunn bruk

BERIT OKKENHAUG

berit.okkenhaug@sjelesorg.no

Et ekklesiologisk memento

AV TØRE KOPPERUD, PROST I SØNDRE AKER PROSTI

«Skrift og bekjennelse» tales det til tider fortsatt om, men fortsatt i beskjeden grad når det gjelder kirkeforståelsen. Det følgende er noen tanker, om mulig til hjelp for den teologiske refleksjon som selvsagt også må omfatte kirken.

La meg få starte med *bekjennelsen*, norma normata, den avledede norm.

Når det gjelder bekjennelsen har en i Bakkevig-utvalget særlig hatt for øye den nikenske trosbekjennelse i arbeidet med kirkeforståelsen. (Jfr. utvalgets ekklesiologiske delrapport «Hva er kirken?», fra september 2000.) Om det enn er nokså kortfattet, er det likevel verdifullt, og gir ikke minst hjelp til å reflektere videre på egen hånd.

Henvisningen til Nikenum er også fremme i utvalgets endelige innstilling (fra mars 2002), hvor det dessuten er gjengitt et utdrag fra den første av Augustanas kirkeartikler (CA VII). Her står, som kjent, begrepet *congregatio/forsamling* sentralt.

I det som har vært av innspill til en samtale om kirkeforståelsen den senere tid er det imidlertid kirkebegrepet fra den apostoliske trosbekjennelse, *communio/fellesskap*, som har fått mye av oppmerksomheten. Forståelig nok, når ikke minst fellesskapssiden i vår kirkevirkelighet er det som mange lengter etter å se sterkere utslag av, og ønsker å videreutvikle. Men også den nikenske trosbekjennelses økumeniske karakter gir oss verdifull hjelp til å se at vi hører sammen – som en enhet – i kirken, også lokalt. Her er det altså flere Credo-tråder som møtes, og i aller beste forstand binder opp vår kirkeforståelse.

I det videre arbeidet med samme sak er det likevel nødvendig å utvide perspektivet til, i langt sterkere grad enn det som til nå har vært

tilfelle, hva den lutherske lærebekjennelse har å si om kirken. Med dette konfesjonelle utgangspunkt ledes vi fort til både CA VII og VIII. Det er verken meningen eller mulig å si mye om det her. Det siste ville forutsette å si helt annen spalteplass enn dette bladets. Noen synspunkter skal likevel også her målbæres.

Augustana og kirken

Først skal det sies at den doble kirkebestemmelse som de to CA-artiklene representerer må være av særlig interesse, og ikke minst gjelder det sammenhengen mellom dem.

CA VII: Om kirken (Von der Kirche/De Ecclesia)

CA VIII: Hva er kirken? (Was die Kirche sei?/Quid sit Ecclesia?)

Som tidligere anført er det i den første av disse artiklene vi finner *congregatio*, og da i kombinasjonen *congregatio sanctorum*, forsamlingen av de hellige. I den neste artikkelen er dette nærmere bestemt slik: Kirken i egentlig forstand (*proprie*) er forsamlingen av de hellige og sant troende (*congregatio sanctorum og vere credentium*).

Det er av betydelig interesse å lese disse to artiklene sammen. Og mindre interessant blir det ikke å lese dem sammen med Apologien, forsvarsskriftet for Augustana, som rett nok – historisk sett – ikke er noe bekjennesskrift hos oss, men som ikke har lite å minne oss om hvordan den lutherske kirkes første lærere tenkte og bekjente om kirken.

I sin egen refleksjon over CA kan det hende at noen vil parkere i uttrykket «sant troende», og ikke komme videre. Som prest i en folkekirke gjennom mange år er jeg på ingen måte ukjent med verken den skjulte eller den ufor-

løste tro. Å møte den gjør ofte et sterkt inntrykk. Så ingen av oss kan sette seg til doms over andres tro. Dommen hører alltid Herren til. Den Herre som den sanne tro alltid relaterer seg til, på en eller annen måte.

Det er noe mer her enn det som har vært fremme i vår kirkelige samtale om kirkeforståelsen til nå. Bakkevigutvalget er inne på det, når de kjente ord av Grundtvig hentes inn fra hans store kirkesalme: «*Vi er Guds hus og kirke nu, bygget av levende stener, som under kors med ærlig hu troen og dåpen forener.*» Under lutherske lærebebyggelse kan – og bør – lære oss mer om dette. Det samme kan Skriften.

Men før vi går til Skriften, la oss først gå innom Kirkemøtet 2002 i Bergen for å følge et litt annet spor. Under samtalen om «Innstillingen fra Kirkerådets kirke/stat-utvalg» (sak KM 9/02), fremholdt jeg nødvendigheten av en «teologisk refleksjon over Augustanas kirkeartikler.» Og i merknadene til Kirkekomiteens innstilling ble det til slutt innført følgende: «Ut fra Skriften og vår kirkes bekjennelse (herunder CA art.7 og 8) er det ikke minst et behov for videre avklaring av hva som ligger i begrepet «folkekirke». Det er viktig, ja nødvendig, at noe skjer på dette punkt – om vår kirke skal ta sitt eget bekjennelsesgrunnlag på alvor. Og det må vi når det gjelder kirke/stat-problematikken.

Forsamling og valgordning

Dette med forsamlingen har opptatt meg lenge. Hva betyr det – f.eks. med tanke på fremtidige valgordninger? Det har vært reist – til dels svært sterk – kritikk mot den indirekte form for valg som er hjemlet i vår kirkes nåværende ordning. (Vedtatt av Stortinget så sent som i 1996). Etter denne er det altså slik at menighetsrådene velger bispedømmerådene, som igjen utgjør Kirkemøtet, hvor det så foretas supplerende valg.) Og det er fremsatt forslag om en ordning med direkte valg (urnevalg), hvor hvert enkelt kirkemedlem er med og avgir stemme «helt til topps». (På dette punkt er Bakkevig-utvalget delt). Som begrunnelse for et slikt forslag anføres det bl.a.: «Det vil avspegle at Den norske kyrkja får eit rettsgrunnlag som er tufta på medlemene. Direkte val svarar og best til den form for demokrati vi har i landet vårt.»

Selv har jeg altså funnet grunn til å reflektere noe over dette – også i lys av dette med *forsamlingen*. Eller *soknet*, «den grunnleggende enhet i Den norske kirke», i juridisk forstand. (Jfr. Kirkelovens § 2). Enkelt sagt blir spørsmålet for meg hvorvidt Den norske kirke er summen av *medlemmer* eller summen av *forsamlinger* (resp. *menigheter/sokn*.) Som et helt åpent spørsmål er det sikkert mulig å svare både – og. Men stilt på en organisasjonsmessig bakgrunn synes det meg at KL §2 gir det rette svaret. Det er forskjell på å tenke individuelt (enkeltmedlemmer) eller kollektivt (menigheter) om kirken. For ikke å si korporativt, og ved det igjen knytte ordet til sitt originale utgangspunkt, legemstanken.

Organisme og organisasjon

Kirken er en organisme, og ingen organisasjon. Men den har en organisasjon. Og la oss nå kort sammenligne med andre organisasjoner. F.eks. de politiske. For ofte er det slik at mange politikere argumenterer for et «merdemokrati» i kirken, som de ikke selv har i sine egne organisasjoner. Det er da vitterlig ikke slik det partipolitiske system fungerer, at tillitsvalgte får sine posisjoner og tillitsverv gjennom urnevalg. Det skjer på års- og landsmøtene, og de er sammensatt av utsendinger som forestår valget. Med andre ord en representasjonsmodell, hvor det enkelte medlem har sin innflytelse på grunnplanet.

Hvor langt dette med det enkelte medlems direkte innflytelse er tenkt, kan illustreres gjennom et forslag fra et mindretall i Bakkevig-utvalget, som tar til orde for at også de «vanlege» medlemmene av kirken «bør få direkte innverknad på bispevalet gjennom urneval der alle kan leggje si røyst. Utfallet av slike urneval må vegast saman med dei andre valresultata framfor bispeutnemning. Desse medlemene meiner at ei slik demokratisering av bispevalet er ein naturleg konsekvens av at kyrkjestyret skal byggje på medlemene sin vilje i demokratiske val.» (Se s.143 i Innstillingen).

Tilsetning og avstemning

Nå er bispevalg og tilsettingssak to sider av samme sak. Overført til prestatilsetning, hvor ingen har fremmet forslag om noe liknede,

som ledd i en tilsettingsprosedyre, må det sies at samme resonnement kunne gjøres gjeldende, ut fra det premiss at den helt direkte innflytelse er den beste form for demokrati.

Det premiss kan saktens diskuteres, også i lys av den rent unntaksvise plass folkeavstemninger har i vårt politiske system. Det er gjennom valg til Storting og kommune, og altså til menighetsråd at folket og det enkelte medlem øver sin innflytelse. (At det nå med det forestående bispevalg i Oslo er kommet inn en form for individuell påvirkning gjennom menighetsmøtene, skal i denne sammenheng bare noteres.) Ved de nevnte valg er det ingen andre enn den enkelte selv som lukker noen ute. Og slik skal det være i Den norske kirke som en åpen folkekirke. Det tydeligste og saklig sett tyngste bidrag på dens åpenhet ser jeg for min egen del i en ordning med valgkort. Så blir det også her opp til den enkelte selv om en vil gjøre bruk av valgretten, som uttrykk for den medinnflytelse medlemmene faktisk har etter vår kirkes representasjonsmodell.

Skriften og folket.

Så til *Skriften*, norma normans, den avgjørende norm. Også her bare en tanke og to ord for folk. Det er *demos* og *laos*.

Det første av dem synes å styre mye av vår praktiske kirketenkning for tiden. *Demos* – det

er folket samlet på torget. Vi kjenner det godt igjen i vårt *demokrati*, folkestyre.

Det andre ordet – *laos* – er det folk som samles i helligdommen. Det kan faktisk gjenfinnes i vårt liturgi, gudstjenesteordning (egentlig: folkets gjerning).

Det første brukes om folk flest. Det siste om gudsfolket. Dette folket skal nettopp gå ut på torget for å hente flere inn til helligdommen. Jeg tror at denne begrepsforskjell reflekterer et viktig teologisk innhold, som kan samles i en kirkeforståelse lik: Gudsfolket sendt til folket.

Vi tilhører et *folk* som har sine dypeste røtter festet i hellig jord og finner sine rikeste kilder i helligdommen. Et annerledes folk, men ikke så annerledes at ikke andre kan slutte seg til. Det skjer gjennom dåpen, den grunnleggende forutsetning for medlemsskap i vår kirke.

Jeg tror at denne folketanken ikke bare har betydning for valgmate, men også for valgsted. Slik at kirkelige valg bør finne sted nærmest mulig *forsamlingsstedet*, hvor vi som menighet samles om Ord og sakrament. Det ville understreke at dette egentlig er Guds menighet, hvor Jesus Kristus er Herre. Det bør markeres, selv om det ikke skulle være folkets forutsetning.

På denne bakgrunn kan dette ekklesiologiske memento samles i følgende: Folkekirken er en kirke som lever folket nær, men i visshet om at den hører Jesus Kristus til.

Kirkens familievern (KF)!

AV GUNNAR SALOMONSEN

Lederartikkelen i nr 9/04 peker på viktige sider av familievernet i Norge.

Vedtaket om tilbakeføring fra fylket til Staten ble vel mottatt i familievernet. Perioden under fylket varte heldigvis bare få år. Stortinget har vedtatt en «to-sporlig» familievern-tjeneste slik at KF kan trygt virke fortsatt ved siden av OFO kontorene (de offentlige kontorene). I brukerundersøkelser kommer KF kontorene faktisk bedre ut enn OFO kontorene, uten at en trenger forlyste seg så mye p.g.a. det. Og gjennom mine år både som styreleder for ett kontor og som medlem av landsstyret har jeg kunne se at KF gjør en glimrende jobb på lokalplanet og har mange dyktige og flotte medarbeidere.

Men mange mener likevel at det offentlige like godt kan ta over hele greia på tross av brukerundersøkelse og stortingens ønske om fortsatt to «spor».

Det er flere grunner til det.

Pr i dag er KF altfor løs som organisasjon. Hvert av de vel 25 kontorene er egne stiftelser. Og hvert kontor ønsker å styre og lede seg selv og ikke være underlagt en sentral ledelse. Det gjør at KF har en umulig oppgave som tung aktør i opinionssammenheng. Her kunne den virkelig vært en betydelig faktor. Det er også et faktum at mange av de ansatte på KF konto-

rene ikke ser noe faglig poeng i å være KF organiserte, fordi – som man sier – det faglige arbeidet er jo prikk likt det OFO kontorene bedriver. Man kunne gjerne ha all fagutvikling, kursing, etterutdanning etc felles. Arbeidet gjøres på stort sett samme premisser. Dessuten: Skal KF bli en tung aktør, må kirke-møte/kirkeråd se KF som sitt organ på helt annet vis enn i dag. Kun honnørord og to oppnevnte styremedlemmer er bidrag fra den kanten. Dette er ikke noe tess til å gjøre KF til det man kunne ønske.

Skal KF bli en slagkraftig samfunnsdiagonal instans – hvilket er mulig – da må alle disse tre forholdene jeg her nevner gjøres noe med. KF kan ikke bli slagkraftig policy-maker uten en organisasjonsform som gjør at alle kontorene er underlagt en sentral ledelse og virker i overensstemmelse med en samlet policy. Dette gjør ikke det faglige arbeidet så svært mye annerledes, men kan angi noen retninger og føringer i det offentlige rom der familieproblematikk drøftes – i tråd med kirkens verdisyn. Hareides kronikk som det vises til i lederartikkelen, er glimrende. Men slik KF er i dag, har ikke KF den tyngde som trengs, dessverre. Den kan få det, men da må det tas noen viktige steg.

SØNDAGSTEKSTEN

Birger Henrik Fossum og Sjur Isaksen

4. søndag etter pinse

27. juni 2004

Prekentekest: Luk 15, 11–32

Jes 65,1–2; 1 Pet 5,5b–11

Inngang

Det gamle evangeliet for dagen er Luk 15, 1–10 med de to liknelsene i v 3–10 om å være tapt og bli funnet igjen. Luk 15, 11–32 kom som ny tekst på dagen da to nye tekstrekker ble autorisert ved kgl. res. av 12.10.1886, tekstene ble tatt i bruk fra 1. søndag i advent i 1887. Både den gang og i tekstboken av 1918 ble teksten avbrutt etter vers 24a. Først ved revisjonen av kirkeårets tekster i 1977 fikk vi hele fortellingen t.o.m. vers 32 som prekentekest. Dagens øvrige tekster handler om Guds forekommende nåde (Jes 65,1–2) og om å ydmyke seg under Guds mektige hånd (1 Pet 5,5b–11).

Til teksten

Fortellingen om den fortapte sønn er et kjent og kjærtema. Så følger et portrett av fariseerne og de skriftlærde i den eldste sønnens skikkelse. Avslutningen er åpen, vi får ikke vite hva den eldste sønnen svarer eller gjør. Det svaret er vi ikke i stand til å gi.

Da fortellingen ble fortalt første gang, var den et svar på fariseernes og de skriftlærdes anklage mot Jesus – han tok imot og spiste sammen med (= gjorde seg til venns med) syndere. Jesus fortalte først liknelsen om den ene sau og de nittini, deretter fortalte han liknelsen om mynten som ble funnet. Når syndere vender om, blir det glede i himmelen/blant Guds engler. I den tredje liknelsen angriper Jesus sine kritikere i det han

spør dem om de vil dele himmelens og englenes glede over dem som vender om i møte med Jesus – eller om de vil pleie sin egen forargelse, og dermed også bli Guds motstandere. (Jfr leseteksten fra 1 Pet!) *Joachim Jeremias* understreker at denne liknelsen – likesom liknelsene i Matt 20, 1–15; Matt 22, 1–14 og Luk 16, 19–31 har to høydepunkter, og at det *andre* høydepunktet er det viktigste (Die Gleichnisse Jesu 1969, s. 89).

Markion strøk teksten i sin helhet. Han tok det for gitt at den yngste sønnen representerte hedningene og at den eldste representerte jødene. Da kunne han ikke akseptere v. 29 og v. 31. Mens *Markion* og flere med ham har tolket teksten i et frelseshistorisk perspektiv, har andre anvendt teksten (også) på forskjellige kirketuktsspørsmål. *Luther* støttet seg på at teksten tilsynelatende tier om Kristi soningsverk; på den annen side gav nettopp denne tausheten *Adolf Harnack* (1851–1930) grunn til å berømme den. Den syntes å passe godt til hans tese om at kun Faderen, og ikke Sønnen, hørte hjemme i evangeliet.

Fra vår tid kommer en kommentator som på mesterlig vis har latt oss anledning til å forstå oss selv i lys av de tre personer i fortellingen, den yngste sønnen, den eldste sønnen og faren. Jeg tenker på *Henry Nouwen* og hans vakre bok: *Den fortapte sønn vender hjem*, Oslo 1995.

Fire lesemåter

Vi kan lese teksten og preke over den med fokus på den bortkomne og gjenfunne sønnen, med fokus på den eldste sønnen, eller med fokus på faren. Det kan en eksempelvis gjøre med utgangspunkt i *Nouwens* bok, slik

Anne Grethe Liestrøm har vist det i en tekstgjennomgåelse i LK for 1998. Jeg vil kommentere de tre mulighetene og antyde en fjerde før jeg sammenfatter.

Med sikte på den yngste sønnen

Fortellingen om den fortapte sønn, altså første del (v. 11–24) av vår tekst, har av mange vært lest som en omvendelsesbiografi, de har nøydt seg med denne delen av teksten og har knyttet en appell til den. Slik har det vært prekt med glede – og ikke uten resultat. *Gustav Jensen* sier i en preken fra 1903:

«Det er ogsaa sagt af en som havde stor Erfaring, at neppe nogen 3dje Søndag efter Trefoldighed gaar forbi, uden at een Sjæl bliver vundet ved dette Evangeliums Forkyndelse. Nu ser jeg efter denne ene blant eder, nu beder jeg ham komme, nu tilsiger jeg ham det samme Faderkjærlighedens Kys som den fortabte Søn fik. Hvor er du, du ene, du fortabte, du højtelskede Sjæl, som nu kommer til din Fader?» (Fra Menighedsforsamlingen, Kristiania 1905. s. 249).

David Buttrick hevder at ettersom teksten har vært lest slik, har forkynnerne ofte fortalt om den yngste sønnen med uberettiget sympati: den yngste sønnen er god på bunnen! Buttrick påtar seg rollen som djavelens advokat overfor denne lese måten: «All in all, the young son is a bum ... The boy may be young and misguided, but he is still a self-centered scoundrel.» (Speaking the Parables, Louisville, 2000, s. 201)

Kravet om arveoppgjør mens faren lever er – om det muligens kan forsvares juridisk – ikke noe sympatisk trekk. Buttrick legger i en preken den yngste sønnen følgende replikk i munnen: «Too bad you've lived so long, Dad; how about an advance on the old inheritance?» (Buttrick 2000, s. 205). Når sønnen forlanger ikke bare *eiendomsrett*, men også *bruksrett* slik at han også kan selge sin arvedel, er det et slag mot faren – som ellers ville hatt rett til avkastningen så lenge han levde. Alle vet at slike utspill ikke fremmer fred og samhold i en familie.

I v. 17 heter det «*Da kom han til seg selv.*» Det er et uttrykk for å gjøre bot, hevder både J. Jeremias og K. H. Rengstorf. Buttrick derimot, er skeptisk: «... his supposed conversion may

be mostly a «soup kitchen conversion» – he's hungry!» (2000, s. 202). Merk også *Bauer* sp. 616, som oversetter «eis eauton erchomai» med: «zu sich (d. h. in vernunftiger Geistesfervassung) kommen» – «komme til fornuft».

Etter mitt skjønn leser mange en del inn i teksten. Den yngste sønnen blir da mer enn et illustrerende tilfelle, han blir et ideal. En forteller om den yngste sønnen i ordelag som gjør det bare rett og rimelig at faren venter med lengsel: Her kommer han – ferdig omvendt, med tro og ydmykt sinnelag! Men det går også an å forstå teksten slik at denne sønnen, som har krenket faren så dypt ved å be om arven, selge den og reise, han har i nøden i det fremmede tenkt ut hvordan han skal få faren til enda en gang å yte noe til hans beste, om han nå bare ter seg ydmykt nok.

Poenget er at han *kommer*, og ikke så mye mer enn det. Noen spesielt verdig tilbakekomst er det ikke snakk om. Vendepunktet i fortellingen er ikke vers 17, men vers 20b–24. Det er *farens reaksjon* som skaper forandringen. Den overbyr alle sønnens eventuelle beregninger og skaper en ny status for ham.

Det er dette som svarer til Jesu fellesskap med syndere – og som Jesus forsvarer ved å fortelle liknelsen, se Luk 15, 1–3. Merk verbet «splingchizesthai» – det brukes i mange tekster om *Guds* medfølelse, direkte eller i billedlig uttrykk.

Med sikte på den eldste sønnen

En ensidig fokus på den bortkomne og gjenfunne sønnen blander av for liknelsens opprinnelige mening. Eldre prekerer og tekstgjennomgørelser ser gjerne v. 11–24 som en sluttet helhet og problematiserer ikke at v. 25–32 mangler. Jeg forsøker derimot å forstå teksten i det omfang den skal ha og nå har fått. Da vil noen kanskje kjenne det som om de sitter på toget og det ikke stanser der de hadde ventet, eller som når bussen har fått en ny trasé og et nytt stoppested: de ser sitt vante stoppested gli forbi og må de gå av på et nytt sted og ta seg fram i ukjent område.

Felles for de tre liknelsene i Luk 15 er begrepsparet *kommet bort/funnet igjen*, se v 4/6, v 8/9 og v 24 og 32. Men i den tredje liknelsen setter Jesus inn et motstøt mot kritikken: Kritikerne har ikke *Guds* sinnelag. Det

gir liknelsen sitt særpreg i forhold til de to liknelsene i v 4–10.

Gustav Jensen hadde i sin tid et ord også til de eldste: «Se til, at I aldrig glemmer at I er af den fortabte Søns Slegt, og antag eder eders Broder, hvor I treffer ham i Verden.» (1905, s. 251.) Dette må med. Det er etter mitt skjønn ikke uten skade i kirken at mange forkynnere har greid seg så godt uten liknelsens siste del.

Merk at slektskapsforholdene tukler seg til for den eldste sønnen i v 30, når han sier: «denne sønnen din» Er han ikke selv den hjemkomnes bror? Eller er den eldste broren kanskje ikke lenger sønn? Han må velge! Det blir ikke rett når den eldste sønnen sammenliknes med dem som alltid har levd i sin dåps-pakt, men som kan hende ikke har sett storheten i det. Liknelsen er fortalt for at den *eldste* sønnen skal *omvende seg!*

Hvem er «de eldste sønner» i dag? De er vel der i våre menigheter, skjønt det er knapt de som fører ordet sterkest. Det er tvert imot mye sann og god glede over dem som vender om. Imidlertid er de «eldstes» votum av og til en indre stemme i mange av oss. Er vi av «den fortabte Søns Slegt,» (G. Jensen) så er vi sannelig også i familie med broren. Det er ikke uten aktualitet at apostelen skriver: «Ha Gud som forbilde, dere som er hans elskede barn.» (Ef. 5,1).

Jesu åpne fortelling utfordrer alle den eldste sønnens åndsfrønder – ja, alle søsken – til å fullføre den ved å si: «Ja, far, også jeg vil glede meg. For denne min bror var død og er blitt levende, han var kommet bort men er funnet igjen» – eller kanskje direkte til broren: «Så glad jeg er! Du var død, men er blitt levende, du var kommet bort, men er funnet igjen!»

Med sikte på faren

Liknelsen burde kalles «Liknelsen om farens kjærlighet» hevder Joachim Jeremias (1969, s. 86). Det er et prekentema som de gamle fremførte med kraft på denne dagen, jeg site-rer fra *Thorvald Klaveness*:

«Slig er Gud. Det er det vidunderlige ved denne fortælling. Det er ikke bare en yndig skildring af hvordan en far tager imod en forvildet søn som kommer hjem igjen. Den er Jesu, Guds enbaarne søns, skildring af Faderen i himmelen. Slig er Gud.

Har vi ikke saa faat svar paa spørgsmaalet: hvordan er Gud? hvordan hjertelag har han? – Er ikke svaret greit og klart? Kan det være greiere og klarere? – Er ikke svaret deilig? Kan det være deiligere?» (Evangeliet forkyndt for nutiden, 1900 og senere, s. 293)

Farens kjærlighet har vært brukt som motiv for å få den *yngste* sønnen til å vende hjem. Men i liknelsen er farens kjærlighet primært motivet for å få den *eldste* sønnen til å vende om!

Henry Nouwen har i sin bok om den for-tapte sønn lest og utlagt teksten med Rem-brandts berømte maleri som en døråpner. Han har samtidig hjulpet oss til å speile oss selv i portrettene av de to sønnen og faren. Nouwen forteller at han hadde levd både som den *yngste* og som den *eldste* sønnen. En dag møtte han kallet til å være som faren. Her ligger lik-nelsens primære utfordring: Ha Fars sinnelag! Det er (også) et pastoralt ideal! Nouwen uttryk-ker det slik: elske med en kjærlighet som ver-ken ber om eller forventer noe igjen.

Med sikte på den tredje sønnen

Vi skal preke over den beslektede teksten i Matt 21, 28–32 om de to sønnene, på 12. søn-dag etter pinse (22. august). Både på 4. og 12. søndag etter pinse kan det være grunn til å understreke at liknelsene er fortalt av «den *tredje sønnen* » – han som hadde Faderens sinne-lag, han som sa ja og gikk – like til døden. Han kan ikke skilles fra fortellingene – det var jo nettopp hans praksis de skulle være et forsvar for (mot Harnaks posisjon, s.o.). Han ble en bortkommen sønn for oss. Vi skal være glade søsken sammen med ham.

Sammenfatning

Vår oppgave denne søndagen er å spørre de «eldste brødre» om de vil dele himmelens og englenes glede over dem som vender om, eller om de vil pleie sin egen forargelse, og dermed også bli Guds motstandere. Skal vi få til det, må vi først fortelle hvordan Gud nådig tilgir alle uverdige som vender om til ham, fortelle så Guds anstøtelige tilgivelse kommer til sin rett.

Jeg sammenfatter med Gottfred Voigt: *Den fortapte er funnet igjen!* (1) *Fars hus står åpent for*

ham. (2) Åpent skulle også brorens hjerte være. (Die geliebte Welt, 1979, s. 294). Dagens kollektbønn treffer i rekkes tekster godt, men ikke like godt 2. rekkes. En sentral bønn for dagen finner vi imidlertid i en av dagens tillggestekster, Salme 139: «Ransak meg, Gud...» Det er bønn for alle den bortkomne brorens søsken.

Et prekenopplegg med tre innspill

Fars hus står åpent for alle som kommer hjem

Avisene har i vår fortalt oss om volds- og drapsdømte som har fått en ny livskurs etter å ha møtt Jesus. Hva synes Gud om slike? En og annen som seg fram til nattverdbordet. Hva synes Gud om slike? Eksemplene kan forferles – og poenget er det samme: Den som kommer til Jesus, vil han slett ikke vise bort. På den annen side er det mange som aldri synes de selv er bra nok til f. eks. å delta i nattverden.

– derfor må våre hjerter være åpne for alle som kommer hjem

Vi kan ha den yngste sønnens sinnelag eller vi kan ha den eldstes – utfordringen er å ha farens sinnelag.

Han som fortalte dette, ble selv en bortkommen sønn for vår skyld

Til gudstjenesten

Det er sommer, ferietid og sannsynligvis dåp. Jeg nevner noen salmer:

NoS 766: I denne fagre sumarstid

NoS 336: Å kor djup er Herrens nåde

NoS 341 Sjå, han gjeng inn til syndig mann

NoS 397: Lær meg, Gud min synd å kjenne

NoS 695: Herre, jeg hjertelig ønske å fremme din ære

NoS 709: Har vi sten i våre hender

NoS 620: Vi samles til dåp i din kirke på jord

S97 nr 93: Det skjer et under i verden

NoS 603: Kom la oss kjærlig vandre

BIRGER HENRIK FOSSUM
sokneprest i Trøgstad

5. søndag etter pinse

4. juli 2004

Prekentekest: Joh 8,2–11

Sak 7,8–12a; Rom 2,1–4

Caught in the very act

Jeg har gjort mye galt. Det vet jeg. Jeg har sagt enda mer galt, for ikke å snakke om alt det gale jeg har tenkt. Dette kan jeg skrive åpent og rett fram. Det koster meg ingenting. Men så er det heller ikke en syndsbejknelse, bare et uforpliktende og generelt antropologisk utsagn. Der jeg nøyer meg med generelle og prinsipielle beskrivelser av meg selv og min «svikt» og «tilkortkommenhet», der holder jeg den dype skammen på armlengdes avstand. Men der holder jeg også den dype nådeserfaringen på armlengdes avstand. Når kjente jeg sist Guds nåde som en dyp eksistensiell erfaring? Kanskje var det sist jeg ble grundig avslørt, tydelig og synlig også for andre enn meg selv? Men når skjedde det sist?

De fleste engelske oversettelser av dagens tekst bruker «caught in the very act» om oppdagelsen av kvinnens ekteskapsbrudd. Først «caught in the very act» og deretter framstilt til offentlig rettergang på tempelplassen. Kan vi forestille oss skammen? Er vi overhodet i nærheten av å forstå dette menneskets situasjon?

Dødssynder snudd på hodet

Både i Moselovens og i Jesu samtid var ekteskapsbrudd en synd, kvalifisert til dødsstraff. Det er det ikke i vår kultur i dag. Våre øyne er mildnet/sløvet, slik at de fleste ekteskapsbrudd (ofte med rette) vil lete etter formildende omstendigheter og forklaringer. Det skal det ikke ironiseres over. Men vi har fått en annen «dødssynd» i stedet: Dømmesyken. Få synder blir så hardt slått ned på i vår offentlighet som nettopp intoleranse og dømmesyke. Den som overhodet er i nærheten av å offentlig ha stein i hendene, må regne med nådeløs behandling på vårt torg, som er den tabloide virkelighet. Betyr dette at Jesu budskap i dagens tekst har nådd sitt mål?

Tekst og budskap

En av de mest sitrende, dramatisk vakre Jesusfortellinger i Bibelen har levd sitt eget kano-

niske liv i historien. Siden avsnittet vårt til og med står i klammer i noen av våre bibeloversettelser kan det være grunn til å si noe om dette i prekenen. Særlig ville dette være naturlig hvis vi velger å sette fokus på fortellingens radikale nådesformidling. Og hva annet kan vi egentlig gjøre? Trolig er det nemlig den svært radikale nådesformidlingen i fortellingen som skapte motforestillinger mot å innlemme teksten vår i de eldste og beste håndskriftene. Fortellingen passet ikke umiddelbart inn i den strenge botsdisiplin som preget den tidlige kirke. Jesus var rett og slett i mildeste laget. Likevel har teksten levd sitt liv som en uavhengig tradisjon, plassert inn på forskjellige steder både hos Johannes og i enkelte nyere håndskrifter hos Lukas. Rent tekstlig har fortellingen flere synoptiske trekk enn johanneiske. I dag er det få som betviler autenticiteten i beretningen og vi leser den med dyp glede og rytende alvor.

I oppbyggingen likner denne teksten på stridssamtalen om keiserens skatt (Luk 20,20–26) Begge fortellingene legger opp til en umulig felle for Jesus, der de 2 mest nærliggende svar på fariseernes spørsmål begge ville føre Jesus ut i uføret. Men begge gangene finner Mesterens visdom nye veier som etterlater hans motstandere i en blandet tilstand av irritasjon og ærefrykt. Den store forskjellen på de to historiene er hva som står på spill. Den ene gangen et skattespørsmål. Den andre gangen en kvinnes liv.

v.3–4 *kateilemmenen* er en passivform av *katalambanâ*. Det er dette ordet som indikerer at kvinnen ble grepet *plutselig* i hor, altså på fersk gjerning. Dette understrekes enda tydeligere med *autofarâ* i v.4: «in the very act». Det var altså ikke en løselig begrunnet mistanke som ledet til fremstillingen av kvinnen. Hun var grundig avslørt, med fersk skam. Den involverte mannen verken ser vi eller hører vi i fortellingen, selv om lovens straff hviler også over han. Både *moixeia* og den antydende strafteutmålingen viser at dette var en gift eller trolovet kvinne, grepet sammen med en annen enn sin mann.

v.5–6 For rettergangens skyld skulle det imidlertid ikke være nødvendig å stille henne fram for Jesus eller noen annen jødisk lærer. Moseloven var klar (3.Mos 20,10; 5.Mos

22,22ff) Det var også rettspraksis fra Jesu egen samtid som indikerte dødsstraff ved steining. Jesus blir trukket inn av rent taktiske grunner, på samme måte som i spørsmålet om keiserens skatt.

v.7–9 *Ho anamartetos hymân*, den syndfrie blant dere kan kaste den første stein. Det er som om steinene i hendene på de skriftlærde antar boomerangens form. Jesus vender spørsmålet tilbake mot de som spør. Han anfekter ikke lovens ord, men han anfekter alvorlig de skriftlærdes rett til å håndheve den. «Bare kast, men er det ikke greit at den av dere som er uten synd kan begynne....» På denne måten unngikk Jesus å sette seg opp mot Moseloven. Han unngikk også å trå inn på den romerske okkupasjonsmaktens enemerker. Kort sagt: Den oppsatte fella ble i hovedsak årsak til en ny religiøs selvvransakelse hos framstillerne og det var de eldste som skjønte hintet først. Og enda viktigere: Det som skulle være en felle for Jesus, reddet livet til en dødsdømt kvinne.

v.10–11 Så retter han seg opp. Det er slutt på skrivingen i sanden. Steinene er lagt rolig til rette på marken. Et av Bibelens mest intime og gripende scener utspiller seg når Mesterens blikk møter kvinnens og hun får høre frikjennelsens ord: «Heller ikke jeg fordømmer deg. Gå bort og synd ikke mer fra nå av!» Historien har gitt rom for mange slags gjetninger, både om skriften i sanden og om kvinnens identitet. Enkelte ting kan aldri rekonstrueres, blant annet 2000 år gammel skrift i sand. Men Mesterens visdom og nåde er skrevet i mer bestandig materiale: en kvinnes hjerte og en kirkes gjentatte troserfaring.

Prekentaner

Hvem skal jeg preke til? Jesus henvender seg i dagens fortelling i to temmelig forskjellige retninger: Til de skriftlærde/fariseerne og til kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd. Budskapet til de to målgruppene er ganske forskjellig. Hvem skal jeg preke til, de som er dømmesyke og står med steiner i hendene eller til de utslåtte som står med skam i kroppen? Kollektbønnen og dagens preg peker i retning av det første alternativet. Samtidig kan ikke denne teksten leses uten at den radikale tilgivelse og frigjøring understrekes. Nå er det

jo egentlig bare ett godt svar på spørsmålet om hvem jeg skal preke til. Jeg skal selvfølgelig preke til de som er der, i kirken. De fleste av oss vet antagelig litt, både om egne dømmende blikk mot andre og andres dømmende blikk mot oss. Vi har klangbunn for både den skarpe selvransakelse og den radikale nåde. Det gjelder bare å nå inn til det rommet der klangbunnen finnes.

Skisse 1: Steiner

Hva slags steiner bryter ned?

Vi står sjelden med steiner i hånda, vi er tolerante som få, men...

- det hender vi lar rykter gå gjennom oss i stedet for å stoppe dem
- det hender vi tillegger folk dårligere motiver enn vi med sikkerhet kan si at de har
- det hender vi snakker om folk på måter vi ikke kunnet snakket med dem

Hva slags steiner bygger opp?

De steiner vi i syndserkjennelse legger fra oss blir til

- et hus av levende steiner (1. Peter 2)
- hviler på den steinen som bygningsmennene forkastet, han som skriver i sand..

Skisse 2: Frikjent

Hvis predikanten er kvinne, føler seg fri til det og har en smule skuespillertalent, egner denne teksten seg til en ettertenksom monolog, der kvinnen, i prestens skikkelse, gjenforteller historien fritt. Dette er en krevende, men svært virkningsfull og samtidig tekstnær form. Formen gir plass for innlevelse og følelser som kan åpne beretningen for menigheten.

Skisse 3: Hånden med steinen

En hånd som holder en stein...

- utgjør alltid en trussel mot noen
- er ikke i stand til å ta imot noe
- En hånd som er tom...
- kan ta imot velsignelse og nåde
- kan selv gi velsignelse

Lykke til!

SJUR ISAKSEN
sokneprest i Rælingen

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

LEDIGE STILLINGER

Agder bispedømme

Kapellan i Heddal prestegjeld i Aust Telemark prosti i Agder bispedømme

Heddal prestegjeld ligg i Notodden kommune og har ca. 5000 innbyggjarar. Det er 3 sokn: Gransherad med 923, Lisleherad med 505 og Heddal med 3583 personar.

I hovedsoknet ligg Heddal stavkyrkje med om lag 200 sitjeplassar og Heddal Låvekyrkje med plass til om lag 350 personar. Låvekyrkja blir brukt som gudstenestestad frå november månad til langfredag. Kyrkjene i Heddal sokn

ligg 22 km frå kapellanbustaden i Gransherad bygdesenter. Gransherad kyrkje har 200 sitjeplassar, den ligg ved prestegarden. I Lisleherad kirke har plass til 120 personar. Kyrkja ligg 19 km frå kapellanbustaden.

Det er 2 bedehus i Heddal og 2 i Lisleherad. Det er god verksemd ved desse husa. Heddal kyrkjelyd har ei særskild vegkyrkjeteneste for turistane om sommaren. På kyrkjegardstunet i Heddal har stiftinga «Heddal Kyrkjetun» sett opp eit praktfullt nybygg, Prestegardslåven, som vart vigsla til kyrkjeleg bruk i 1997. Dette bygget inneheld m.a. kyrkjerom, menighets-sal, andre aktivitetsrom for kyrkjelydsarbeidet, kontor til alle tilsette, kafeteria og utstillingar

o.a. servicetenester for turistar. Prestegardslåven gjev dei beste moglegheiter for variert kyrkjelydsarbeid for dei ulike aldersgruppene. Kontordelen legg til rette for eit godt felleskap mellom dei tilsette.

Prestegjeldet har 2 prestar. I kommunen er det 3 kantorar i tilsaman 2,5 stillingar, som tek seg av det kyrkjemusikalske arbeidet i dei to prestegjelda, Heddal og Notodden. Ein nyttilsett diakon deilar sin stilling likt mellom Heddal og Hjartdal prestegjeld. Kontorleiaren har 0,5 stilling. I tillegg er det kyrkjetenarar i deltidstillingar og leiår for omvisartenesta for turistar i 0,5 stilling. I Gransherad er kyrkjetenaren samstundes klokkar. I dei to andre sokna er det friviljuge klokkarteam. Det er tilsette 2 ungdomsarbeidar i deltidstillingar.

Prestane har messer i alle kyrkjelydane etter ei lik fordeling. I utgangspunktet er det lik fordeling også av tenesteveker med kyrkjelege handlingar o.a. med 2 veker om gongen.

Kapellane har hovedansvaret for konfirmantararbeide i heile prestegjeldet med omsyn til planlegging og administrasjon. Arbeidet for born blir i all hovudsak gjort av friviljuge. Kapellane har fast sete i Barne- ungdoms og konfirmantutvalet.

Kapellane er fast medlem av Gransherad sokneråd. Kapellane har eit særskilt ansvar for Gransherad sokn med omsyn til kontakt med staden og vidare oppbygging av kyrkjelydsarbeidet der. Normisjon har noko verksemd i Gransherad, og ei tverrkyrkjeleg bibel- og samtalegruppe har faste møte. I Heddal er det mini- gospel og Låvegospel. Det er utarbeidne dåpsopplæringsplan i alle 3 sokna. Desse planane må oppdaterast. Det er også eit Låvekor for vaksne i Heddal, med medlem frå heile prestegjeldet.

Kapellane har ansvar for kontakten med barne- og ungdomsskolen i Gransherad og med Heddal ungdomsskole. Også Gransherad bygdeheim har kapellane kontaktsansvar for, medan soknepresten har ansvaret for Haugmotun Sjukeheim, som ligg i Heddal. Soknepresten har også kontakten med dei tre barneskolorane i Heddal. I Notodden ligg Høgskolen i Telemark, avdeling for lærarutdanning, avdeling for førskoleutdanning, avdeling for estetiske fag og vidaregåande skolar.

I prestegjeldet er det gode sosiale og kyrkje-

lege tilhøve – med rike tradisjonar frå bygdekultur og bondesamfunn. Det er også mykje industriverksemd og store butikkentra. I hovudsoknet er det stor frikyrkjeleg aktivitet. Pinsevekkene har eige hus og leiarar, og Misjonsforbundet har 3 forsamlingshus og eigne forstandarar/leiarar. Normisjon og foreningar for Det norske Misjonsselskap og Norsk luthersk Misjonssamband har god verksemd. Det er fint samarbeid mellom dei ulike trussamfunna og mellom kyrkja og organisasjonane.

Målforma i Gransherad og Heddal er nynorsk, i Lislehard bokmål. Søkjarar må stadfeste at dei rår over bae målformen.

Kapellane bur i prestegarden i Gransherad bygdesenter. Bustaden er frå 1864, men er i god stand, m.a. etterisolert. 1. etg. har 3 stover, kjøkken, hall, bad m/toalett og 2 soverom. I 2. etg. er det 3 soverom, toalett m/dusj og loftsrom. Oppvarminga er dels elektrisk, dels vedfyring og dels oljefyring. Det skal gjerast noko ombygging/bedring av prestebustaden. Det høyrer og med garasje, stabbur, gardstun og hage med om lag eit mål opparbeid plen. Gårdsbruket skal seljas.

Kvinner vert oppmoda om å søkje.

Den som blir tilsett må finne seg i:

- Endringar i tenesteordning for menighetsprest og reglar om lønstillhøve og aldersgrense for geistelege tenestemenn.
- Deling eller regulering av prestegjeldet og all avgjerder som måtte bli tekne med omsyn til tenesta og tenesteområde.
- Dei vedtak som måtte bli gjorde om evt. leie, bruk og flytting av bustad.

Stillinga blir lønna som kapellan kode 0922, lønsteg 40–56. Løn blir fastsett etter avtale. Pensjonsinnskott Til løna kjem regulativmessige godtgjerder og skyssgodtgjerding etter Statens regulativ.

Søknad med kopi av vitnemål, attestar, CV, referansar og utfylt skjema for standardopplýsningar ved søknad på prestestilling i Agder bispedømme, må vere komen til Agder bispedømmeråd, Markensgt. 13, 4611 Kristiansand innan 18.juni 2004. Skjema ligg på www.kirken.no/agder under fagområdet personal, eller en kan få det ved å venda seg til bispedømmekontoret. tlf. 38 10 51 20, der ein og kan få nærare opplysningar om stillinga.

Agder bispedøme

Åmli soknepreststilling under Aust-Nedenes prosti i Agder bispedøme

Åmli prestegjeld omfattar Åmli kommune og har to sokn: Åmli og Gjøvdal. Prestegjeldet er på 1160 km² og har 1830 innbyggjarar. Åmli ligg i indre del av Aust-Agder og det er 6 mil til Arendal og 4 mil til Tvedestrand. I nord grensar Åmli til Telemark.

I Åmli er det mykje jord- og skogbruk og variert industri og næringsverksemd. I Åmli sentrum er det kombinert barne- og ungdomsskule og vidaregåande skule. På Nelaug og Dølemo er det barneskular. Kvart år er det 15–20 konfirmantar. Tilhøvet til skulen og skuleadministrasjon er godt.

Det er vakker og variert natur i Åmli med aktiv og ulik idrettsverksemd heile året. Her er og mange andre ulike lag og organisasjonar. Kommunen har musikk- og kulturskule og det vert halde ulike konsertar og kulturarrangement. Åmli er ei bygd prega av eit rikt kulturliv.

Det er tre kyrkjer i prestegjeldet. Åmli kyrkje er ei nygotisk langkyrkje frå 1909 med 450 sitjeplassar. Gjøvdal er ei laftebygd langkyrkje frå 1803 med 200 sitjeplassar. Tovdal kyrkje er ei laftebygd langkyrkje frå 1820 med 130 sitjeplassar. Tovdal kyrkje har 6 gudstenester i året og Gjøvdal kyrkje har 12 gudstenester i året. Resten av gudstenestene er lagt til Åmli kyrkje. Kyrkjesøkjinga i Åmli kyrkje er god, i dei to andre kyrkjene variert.

Soknepresten har regelmessige andaktar og nattverd-gudstenester på Åmli pleie- og omsorgssenter. I samråd med Åmli sokneråd kan det og haldast gudstenester på Mosberg grendehus og Nelaug skule.

I tillegg til prest er det tilsett kyrkjevevje (70 %), organist (60 %), gravar/kyrkje-gardsarbeidar (100 %), klokkar/kyrkjetenar/kontorhjelpe (50 %) og to kyrkjetenarar i små stillingar. Presten har kontor saman med kyrkjevevje i kyrkjebygda 1 km frå prestegarden.

Det er tre 3 bedehus i prestegjeldet, eigd av Normisjon og Norsk Luthersk Misjonssamband. Tilhøvet til organisasjonane er godt, og det finst søndagsskular, barnelag og skulelag. Misjonsforbundet, Dei Frie Evangeliske og Pinsevenene har sine lokal og si sjølvstendige

verksemd. Desse har lang tradisjon i bygda, og kyrkja har eit godt tilhøve til dei.

Målforma i kyrkje og skule er nynorsk. Søknaden må det opplysast om ein kan bruke begge målformene.

Prestegarden er frå 1906 og ligg vakkert til like ovanfor Åmli kyrkje. Det er barnehage i den gamle forpaktarbustaden like over tunet. Huset er totalrenovert etter brann i 1998 og i god stand. Det er stor hage rundt huset, men den treng sterkt til fornying. Huset er på 150 m² i to fulle høgder med loft og kjellar i tillegg. I 1. høgda er det tre stover, kjøkken, spiskammers, bod, vaskerom og toalett. I 2. høgda er det 5 rom/soverom, bad og ekstrasbad. Det er ei enkel vifte for gjenvinning av varme. Oppvarminga skjer med ved-, parafin- og elektriske omnar.

Til Gjøvdal kyrkje er det 24 km og til Tovdal kyrkje 32 km. Ein får godtgjersle for bil etter statens satsar.

Kvinner vert oppmoda om å søkje. Den som blir tilsett må finne seg i:

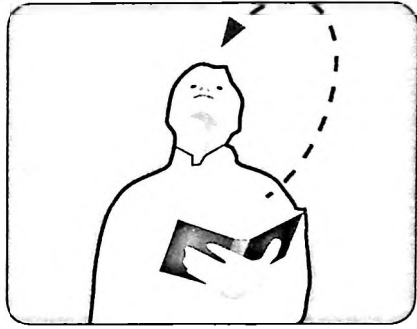
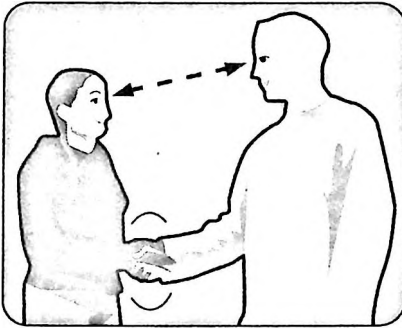
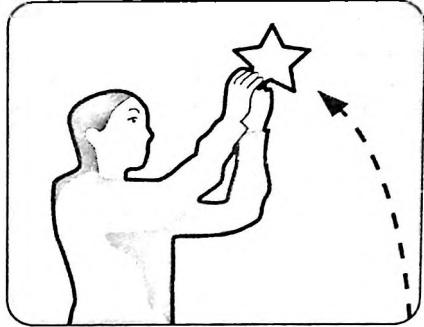
- Endringar i tenesteordning for menighetsprest og reglar om lønstillhøve og aldersgrense for geistlege tenestemenn.
- Deling eller regulering av prestegjeldet og all avgjerder som måtte bli tekne med omsyn til tenesta og tenestemråde.
- Dei vedtak som måtte bli gjorde om evt. leie, bruk og flytting av bustad.

Stillinga blir lønna som sokneprest kode 0920, lønsteg 48–60. Løn blir fastsett etter avtale. Pensjonsinnskot Til løna kjem regulativmessige godtgjerder og skyssgodtgjering etter Statens regulativ.

Søknad med kopi av vitnemål, attestar, CV, referansar og utfylt skjema for standardopplysningar ved søknad på prestestilling i Agder bispedømme, må vere komen til Agder bispedømmeråd, Markensgt. 13, 4611 Kristiansand innan 18.juni 2004. Skjema ligg på www.kirken.no/agder under fagområdet-personal, eller en kan få det ved å venda seg til bispedømmekontoret, tlf. 38 10 51 20, der ein og kan få nærare opplysningar om stillinga.

Nyskapende konfirmantbok

fra Luther Forlag

Knut Tveitereid, Hege Fagermoen, Bård E. H. Norheim og Per Arne Dahl

BRUKERVEILEDNING

Kunnskap, erfaring og fellesskap integreres i et helhetlig opplegg, som vil engasjere, utfordre og legge til rette for gode opplevelser.

Utgangspunktet er høytidene dåp, jul, bryllup, begravelse, påske, pinse og konfirmasjon.

En konfirmantbok som også vil være en ressursbok videre i livet!

www.brukerveiledning.no

30362-3 - 4

DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAK.
BIBLIOTEKET
PB 5144 MAJORSTUEN
0302 OSLO

Menighetsfakultetet

Luthersk kirketidende
MF Ti.Lu
2004 Årg. 139 Nr 11

H04000903

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av re.
Nordhaug, professor Vidar L. Haanes, sokneprest Jan Otto Myrseth og
instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan
Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@sensewave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan
sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. pr. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Björg Gjelsvik,
Bok & Media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:

1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. Helseide (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

Kr 198,-

Lena Bergström

Å GI Plass Til En Annen

Om åndelighet, foreldrerollen og hverdagslivet

Gjenkjennelig, treffsikkert – og ikke uten glimt i øyet – om tidsklemme, utilstrekkelighet, trøtthet og dårlig samvittighet. Men først og fremst en bok som setter oss på sporet av en åndelighet som får plass i livet slik det er.

Luther Forlag

Aktuelt fra Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no